JACOB JONGERT

1883-1942

De ontwerper Jacob Jongert viel mij op door het strakke ontwerp van de Van Nelle doos. Dit is namelijk een vrij modern ontwerp voor begin 20ste eeuw. Al snel ontdekte ik dat hij eigenlijk veel meer gedaan heeft met ornamentele kunst. Ik vroeg me af waarom er zo'n groot verschil te zien is in zijn werk.
Ik ging op onderzoek uit en ben naar Purmerend gegaan, waar een tentoonstelling over deze ontwerper is.

- Biografie
- Foto's expositie en werk
- Purmerends Museum

Jongert besloot op veertienjarige leeftijd schilder te worden. Hij heeft gestudeerd aan de Rijksschool voor Kunstnijverheid en de Rijksacademie. Jongert bekwaamde zich eerst in de ornamentele schilderkunst. Dit bood te weinig werk, waarop hij besloot zich op de grafische kunsten te richten. Zijn ontwerpen voor reclamedrukwerk bezorgden hem een bekendheid, die langzaam groeide. Zo werd hij hoofdleraar decoratieve kunst en kunstnijverheid op de Rotterdamse kunstacademie.

Uit al Jongerts werk blijkt zijn streven om kunst dichter bij de mens te brengen. Vooral een tentoonstelling van Nieuwe Kunst in het Stedelijk Museum (1907) bracht hem tot deze opvatting. Deze kunst stelde niet de enkeling, maar de gemeenschap centraal. Gebruiksvoorwerpen moesten een eenvoudige, passende vorm krijgen om het leven van alledag te veraangenamen.

Tijdens Jongerts Rotterdamse jaren veranderde het tijdsbeeld sterk: op de bloei van de jaren twintig volgde de wereldwijde crisis. Onder invloed hiervan ontwikkelde de Nieuwe Zakelijkheid zich. Deze kunststroming streefde naar een vormgeving, waarbij de schoonheid van een voorwerp voortkwam uit diens functie. Architect J.J.P. Oud was een belangrijk propagandist van deze 'ornamentloze' stijl.
Jongerts werk kreeg een eenvoudiger karakter. Ook hij stelde de functie meer voorop. Toch stond hij gereserveerd te opzichte van het werk van vormgevers als Piet Zwart. Jongert pleitte voor een individuele artistieke inbreng. Letters en krachtige kleuren werden een opvallend element in zijn werk.

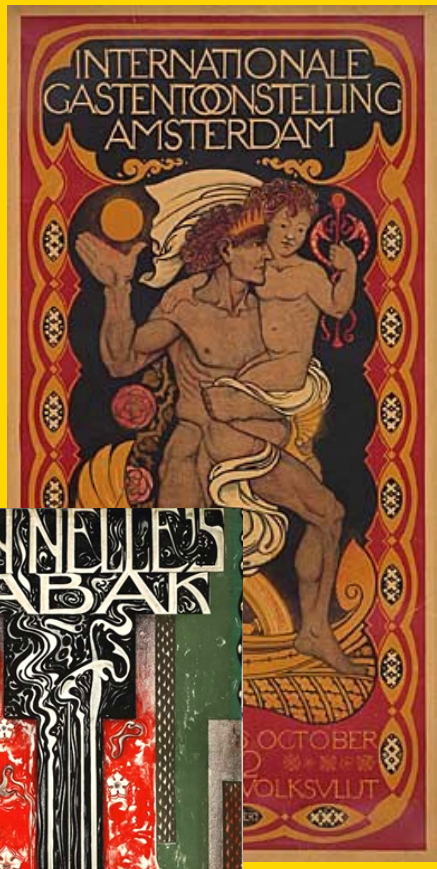

In zijn laatste jaren zag Jongert in, dat reclamevormgeving niet tot een betere samenleving leidde. Hij werd somber over de toekomst.
Uit artistieke onvrede maakte hij persoonlijke expressie meer dan ooit tot uitgangspunt bij het ontwerpen.

Door: May-Britt Boekel